

PM Rotel I (Dnr 2017/001584)

Principer för digital samverkan i Stockholms län

Rekommendation från Storsthlm

Svarstid den 1 maj 2018

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på rekommendationen hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Principer för digital samverkan utgör en uppdaterad version av de 16 principer för elektronisk samverkan som staden och övriga kommuner i länet antog år 2010. I dessa 16 principer redovisade kommunerna och Stockholms läns landsting sin gemensamma syn på vad som utgör grunden för säker och effektiv digital kommunikation.

Principerna för digital samverkan syftar, enligt rekommendationen, till att få regional samsyn kring digital samverkan, och även att underlätta utbyte av information mellan aktörerna, vilket skapar förutsättningar att både förenkla invånarnas vardag och effektivisera verksamheter.

I arbetet med framtagandet av de föreslagna principerna har hänsyn bland annat tagits till E-delegationens Principer för digital samverkan och Sveriges Kommuner och Landstings Handlingsplan 2017–2025: Förutsättningar för digital utveckling i kommuner, landsting och regioner. Ambitionen, såsom den uttrycks i rekommendationen är att på sikt enbart tillämpa gemensamma och nationella principer.

Storsthlm har skickat rekommendationen till staden för ställningstagande.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret har inget att erinra mot att staden fastställer principer för digital samverkan, i enlighet med Storsthlm:s rekommendation.

Mina synpunkter

Digitaliseringen ger möjligheter till en bättre och effektivare service i flera delar av vårt samhälle, inte minst för stadens invånare och anställda. Desto fler aktörer som

kan harmonisera sina system och principer för informationsutbyte desto enklare, billigare och snabbare kan förändringen mot en framtidssäkrad digitalisering ske.

Glädjande är att staden i allt väsentligt redan efterlever de i skrivelsen föreslagna principerna. Stadsledningskontoret ser inte heller någon ekonomisk, organisatorisk eller annan negativ påverkan som är förenad med att staden fastställer principerna. Det får därför anses inte föreligga några hinder för staden att ställa sig positiv till principerna i skrivelsen. I övrigt hänvisas till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på rekommendationen hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 21 mars 2018

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Principer för digital samverkan utgör en uppdaterad version av de 16 principer för elektronisk samverkan som staden och övriga kommuner i länet antog år 2010. I dessa 16 principer redovisade kommunerna och Stockholms läns landsting sin gemensamma syn på vad som utgör grunden för säker och effektiv digital kommunikation.

Principerna för digital samverkan syftar, enligt skrivelsen, till att få regional samsyn kring digital samverkan, och även att underlätta utbyte av information mellan aktörerna, vilket skapar förutsättningar att både förenkla invånarnas vardag och effektivisera verksamheter.

I arbetet med framtagandet av de föreslagna principerna har hänsyn bland annat tagits till E-delegationens Principer för digital samverkan och Sveriges Kommuner och Landstings Handlingsplan 2017–2025: Förutsättningar för digital utveckling i kommuner, landsting och regioner. Ambitionen, såsom den uttrycks i skrivelsen är att på sikt enbart tillämpa gemensamma och nationella principer.

De principer som redovisas i skrivelsen beskrivs i korthet nedan.

Utgå ifrån invånarnas behov

Med denna princip menas enligt skrivelsen att invånarnas behov och perspektiv ska stå i centrum och vara den överordnade drivkraften i utvecklingen av gemensamma produkter, tjänster och metoder. Invånarna ställer allt högre krav på offentligt finansierade verksamheter och förväntar sig att offentliga och andra aktörer vill och kan samverka på ett effektivt sätt. Det innebär bland annat att de samverkande aktörerna måste vara överens om hur invånaren ska mötas och vilka tjänster som behövs för att invånaren ska möta en sammanhållen service.

Låt digitala möten ske på användarnas villkor

Denna princip innebär, enligt skrivelsen, att användarnas behov och krav så långt som möjligt ska vägleda utformningen och utvecklingen av offentliga tjänster. Digitala möten som är anpassade till invånarens behov ger, enligt skrivelsen, ökad tillgänglighet, större enkelhet, bättre effektivitet, högre informationskvalitet samt större transparens och delaktighet. Invånarens vardag blir enklare när deras processer stöds tvärs över myndighetsgränserna och informationskvaliteten höjs när användarnas initiala registreringar sker digitalt, vilket minskar risken för felregistrering och feltolkning av inkomna handlingar. Det ska vidare, enligt denna princip, finnas alternativa kanaler, både fysiska och digitala, för att få tillgång till en tjänst, eftersom användarna kan föredra olika kanaler beroende på omständigheter och behov.

Upprätthåll rätt nivå på informationssäkerhet och integritet

Principen innebär att den enskilde individen i sina kontakter med offentliga myndigheter och privata företag måste kunna lita på att allt sker i en säker och pålitlig miljö och i enlighet med gällande bestämmelser, som till exempel förordningen om dataskydd (GDPR). Säkerhet och respekt för privatlivet är grundläggande frågor vid tillhandahållandet av offentliga tjänster. Kommuner och landsting bör, enligt Storsthlm:s skrivelse, se till att de följer principerna om inbyggd integritetsskydd och inbyggd säkerhet. Detta för att skydda hela sin it-infrastruktur samt tillse att tjänsterna inte är sårbara för angrepp som kan störa driften, leda till

datastöld eller dataskador. Kommuner och landsting måste också tillse att de uppfyller rättsliga krav och skyldigheter avseende dataskydd och respekt för privatlivet och medger de risker för integriteten som avancerad databehandling och dataanalys innebär.

Delegerat mandat och ansvar

EU:s princip för subsidiaritet innebär att beslut ska fattas så nära de samverkande parterna som möjligt eller av enskild part om endast en part är involverad.

Länets aktörer ska, enligt skrivelsen, upprätta ramar och strategier för interoperabilitet dessa ska vara i linje med European Interoperability Framework. Utifrån regionala sammanhang och behov kan dessa behöva utökas och anpassas. För detta kan olika samverkansgrupper behöva etableras av de parter som ska samverka.

Låt behov och nytta vara styrande

Utveckling och förvaltning av tjänster som inkluderar flera samverkande organisationer ska, enligt skrivelsen, baseras på en så fullständig analys som möjligt. Nyttan måste vara styrande och vara definierad innan en gemensam lösning utvecklas. Fördelningen av kostnader och nyttor mellan deltagande aktörer måste, enligt skrivelsen, vara tydlig. Detta för att skapa acceptans och förståelse för lösningens hela livscykel.

Säkerställ ledning och styrning av informationssäkerhetsarbetet

En förutsättning för digital samverkan är att informationen hanteras korrekt och säkert så att inte informationssäkerheten i någon av de samverkande organisationerna riskeras. Grundelementet i arbetet med informationssäkerhet är enligt skrivelsen ledning och styrning. En viktig del i detta är att samtliga samverkande parter har ett ledningssystem för informationssäkerhet. Ledningssystemet ska bland annat inkludera metoder för informationsklassning, risk- och sårbarhetsanalys samt en process för hantering och uppföljning av inträffade incidenter.

Aktivt arbeta med federation och tillit

I skrivelsen framhålls att i syfte att underlätta digital samverkan mellan flera organisationer bör ett aktivt arbete med identitets- och behörighetsfederation bedrivas och fastställda tillitsramverk följas.

Tilliten grundläggs genom att den enskilde federationsmedlemmen uppfyller nödvändiga gemensamma krav. Uppfylls kraven kan medlemmarna ha tillit till varandra. Med federation behöver användare endast ha en inloggning till samtliga anslutna tjänster. Gemensamma tjänster blir lättare att komma åt och användandet ger mindre administration, samtidigt som högre säkerhetskrav kan ställas.

Tillämpa gemensamma begrepp och informationsstrukturer

Information ska vara ändamålsenlig, enhetligt beskriven och strukturerad. Syftet med att strukturera och standardisera information är enligt skrivelsen att stödja en effektiv informationsförsörjning och underlätta informationsöverföring mellan olika aktörer. Varje informationsmängd behöver, enligt skrivelsen, ha en ägare, förvaltning, affärsregelverk, användningskartläggning och kvalitetsregelverk.

Tillgängliggör information som öppna data

Information som skapas i den egna verksamheten och som ska användas av andra aktörer ska tillgängliggöras på ett enhetligt sätt samt enligt gällande regelverk, lagar och förordningar. Ett speciellt område är tillgängliggörandet av öppna data, det vill säga att myndigheternas information ska tillgängliggöras för externa parter i så stor omfattning som möjligt. För att skapa en effektiv informationshantering vid digital samverkan krävs att den information som ska utbytas är tillgänglig, kan förstås och

hanteras på samma sätt av alla ingående aktörer så att tjänsteutveckling och innovation möjliggörs. Förutom att data som är publik lätt kan komma åt och användas av regionens kommuner och landsting, ger detta en enhetlighet som underlättar utformning av nya och mer effektiva lösningar, vilka kan baseras på andras tjänsteutbud.

Hämta information vid källan

Huvudprincipen är enligt skrivelsen att alltid hämta information så nära källan som möjligt, hos den som producerar och tillhandahåller informationen. Genom att göra det säkerställs att informationen är tillförlitlig och aktuell.

Använd standarder

Vid informationsutbyte ska i första hand lämpliga standarder användas. Om lämpliga standarder saknas ska etablerade branschstandarder användas. Valet av standard ska vara teknikoberoende så att man undviker inlåsnings effekter och begränsar samverkande parter val av tekniska plattformar.

Säkerställ digitala tjänsters tillgänglighet

Säkerställ stabilitet och tillgänglighet för de digitala tjänsterna utifrån de samverkande verksamheternas eller invånarens krav och behov. En stabil IT-miljö är, enligt skrivelsen, en grundförutsättning för att bedriva en säker och effektiv verksamhet. I takt med att verksamheterna och invånarna blir alltmer beroende av digitala tjänster minskar toleransen för avbrott och andra störningar. Samhälls- eller verksamhetskritiska processer ställer krav på tillgänglighet och kontinuitet.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 december 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret kan inledningsvis konstatera att staden aktivt har medverkat vid framtagande av principer för digital samverkan. Det gäller såväl de ursprungliga 16 principerna som de nu aktuella, reviderade principerna.

Stadsledningskontoret välkomnar vidare den i skrivelsen uttryckta ambitionen att på sikt tillämpa gemensamma och nationella principer. Ju fler statliga, regionala, kommunala och privata aktörer som inkluderas inom ramen för gemensamma principer för informationsutbyte och digital samverkan, desto godare förutsättningar för en framgångsrik digitalisering.

Stadsledningskontoret kan slutligen konstatera att staden till i allt väsentligt redan efterlever de i skrivelsen föreslagna principerna. Stadsledningskontoret ser inte heller någon ekonomisk, organisatorisk eller annan negativ påverkan som är förenad med att staden fastställer principerna.

Mot bakgrund av ovan redovisade synpunkter har stadsledningskontoret inget att erinra mot att staden fastställer Principer för digital samverkan, i enlighet med Storsthms rekommendation.